

Materia: HISTORIA DE ESPAÑA

Curso: 2º BACHARELATO 2019-2020

Profesor: Francisco García Sánchez

INTRODUCCIÓN

A Historia de España é materia troncal nas tres modalidades do Bacharelato Artes, Humanidades e Ciencias Sociais e Ciencias (as tres existentes no centro) segundo o Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e Bacharelato e o DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Esta materia ten como obxecto o estudo da Historia de España. Abarca todas as etapas históricas dende a Prehistoria peninsular ata a actualidade, dándolle maior protagonismo e cun estudo máis detallado á Idade Contemporánea. A estrutura de exame establecida polo grupo de traballo para a ABAU no curso pasado, terá continuidade este ano consta de tres partes:

- **Definicións que teñen unha nota numérica ata 2 puntos.** O grupo de traballo recolle un conxunto de conceptos agrupados en bloques temáticos dende a prehistoria ata o período contemporáneo.
- **Preguntas curtas (ata 3 puntos).**
- **Composición de textos correspondente ao período contemporáneo (ata 5 puntos)**

A través do estudo da Historia de España, o alumnado deberá adquirir determinados valores e hábitos de comportamento, como a actitude crítica cara ás fontes, o recoñecemento da diversidade de España e a valoración do patrimonio cultural e histórico recibido.

Tamén deberá contribuír ao fomento dunha certa sensibilidade cara á sociedade actual e a súa problemática, adoptando unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade de entre homes e mulleres, os dereitos humanos, a non-discriminación e os valores democráticos.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Un obxectivo fundamental da historia é o estudo das sociedades e o seu contorno, das súas tensións e cambios; en definitiva, da diversidade do mundo no que vivimos. Na materia Historia de España centraremos este estudo no caso español, fundamentalmente nos dos S. XIX e XX. Así trataremos de contribuir na formación de valores como o respecto aos dereitos humanos, á pluralidade e diversidade socio-cultural. Como indicadores básicos desta competencia:

- Coñecemento e valoración dos dereitos e deberes conquistados polos españois ao longo da historia de España e significativamente no período contemporáneo
- Aplicación destes dereitos e deberes no contexto escolar.
- Coñecemento das actividades humanas da sociedade española destes séculos.
- Adquisición dunha idea da realidade histórica española contemporánea a partir das fontes á súa disposición.
- Coñecemento e valoración das implicacións de vivir nun estado democrático de dereito cunha constitución dende o ano 1978.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións cotiás e para a resolución de conflitos.
- Recoñecemento e respecto da diversidade de opinións e ideas.
- Involucrarse na sociedade.

Conciencia e expresións culturais (CCEC).

A materia de Historia de España permitirá coñecer ao alumnado a diversidade cultural española e a súa relación coa sociedade actual, tomando así conciencia da evolución e diversidade. Só así poderá respectala, valorala e loitar pola súa conservación. Todo isto mediante o desenvolvemento da sensibilidade, a creatividade, a observación, a preocupación pola riqueza e variedade do patrimonio cultural e artístico español. Como indicadores fundamentais:

- Mostra de respecto cara o patrimonio cultural nacional e as persoas que contribuíron a desenvolvelo.
- Valoración e loita pola necesidade de conservar o patrimonio artístico español.
- Expresión de sentimentos e emocións dende códigos artísticos-culturais.
- Valoración da interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas españolas.
- Manifestar sensibilidade na súa vida cotiá.

Aprender a aprender (CAA).

O estudo da historia proporciona ao alumnado as ferramentas necesarias para que mediante a análise das diversas fontes constrúa a súa propia aprendizaxe. As

destrezas desenvolvidas nesta materia permitirán ao alumnado acceder de maneira autónoma e crítica a diversas fontes para analizar e comprender a sociedade na que vive en toda a súa complexidade, interrogándose sobre as causas dos problemas e plantexarse algunha solución. Como indicadores:

- Xestión dos seus propios recursos e motivacións en favor da aprendizaxe.
- Desenvolvemento de estratexias que favorezan a comprensión rigurosa dos contidos.
- Seguimento dunha metodoloxía de traballo e a toma de decisións.
- Evaluación da consecución de obxectivos de aprendizaxe propios.

Competencia dixital (CD).

Os nosos alumnos naceron nunha sociedade construída ao redor de redes de información, na que internet ten unha importancia fundamental. Pero é importante que saiban como traballala (obtención, selección, tratamento, análise,...) de onde obtela (incluída as fontes tradicionais) xa que non todas teán o mesmo grao de fiabilidade e obxectividade.

O alumno/a deberá ser esixente e crítico na análise da información obtida e utilizada. Para o que se requirirán unha serie de coñecementos e habilidades (que polo xeral o alumnado posúe).

Pero non se trata só obter e utilizar, senón tamén de crear e presentala na aula con responsabilidade. Como indicadores:

- Seleccionar o uso de distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia a partir de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as diferentes canles de comunicación audiovisual para transmitir diversa información.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecementos.
- Aplicar criterios éticos no uso da tecnoloxía.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

A participación activa e protagonismo do alumno/a nas decisións que afecten á súa aprendizaxe, favorecerá unha actuación con criterio e determinación, tomando decisións, asumindo posibles riscos e consecuencias. Os traballos de investigación histórica realizados polo alumnado suporán unha planificación, organización, resolución de problemas e avaliación de resultados,..na que cada alumno/a deberá aprender a levar a iniciativa con responsabilidade. Como indicadores utilizaremos:

- Asumir as responsabilidades encomendadas.
- Constancia no traballo e superación das dificultades.

- Xestión do traballo en grupo coordinando tarefas e tempos.
- Capacidade de xenerar novas e diferentes posibilidades dun mesmo tema.
 - Mostrar iniciativa para iniciar ou promover acción novas.
 - Asumir riscos no desenvolvemento das actividades.

Comunicación lingüística (CCL).

Dende Historia de España contribuírase ao desenvolvemento desta competencia a través do coñecemento e uso correcto do vocabulario específico da materia (adquirido e precisado na ESO) tanto de forma oral como escrita, coa descripción, narración e argumentación, coa lectura comprensiva e comentario e interpretación de textos ou de imáxenes manexando tamén a linguaxe icónica incorporando posteriormente á súa linguaxe cotiá. Actividades como o comentario de fontes históricas, elaboración de resumos, síntesis explicativas, definición de conceptos e termos,..., terán como finalidade que o alumnado de Bacharelato exprese con claridade e rigor as aprendizaxes propias da materia. Tamén terán un peso importante as actividades orais ao estar o alumnado pouco acostumbrado. Os indicadores utilizados:

- Comprende o sentido dos textos escritos e orais.
- Expresase oralmente e por escrito con corrección e coherencia.
- Entende que existe un contexto socio-cultural para as linguas que hai que respectar e fomentar.
- Utiliza os coñecementos sobre a lingua para buscar información e leer textos en calquera situación.
- Produce textos escritos con diversa complexidade.
- Comprende a imaxe e expresión por escrito ou oralmente.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

A Historia en xeral e a de España no caso de 2º Bacharelato describe e interpreta feitos históricos máis ou menos recentes, utiliza estadísticas, escalas numéricas, gráficas; realiza operacións matemáticas sinxelas e gráficas, selecciona información, contrasta datos,...contribuindo á consecución da CMCCT. Os alumnos deben ser conscientes que os coñecementos matemáticos, científicos e tecnolóxicos pódense aplicar na análise da historia (incluída a súa propia).

Ao analizar o escaso impacto da ciencia e tecnoloxía no mundo actual e a orixe do mundo industrializado en España, estamos afianzando a consecución destas competencias. Pero tamén coa formulación de hipóteses, búsqueda de información,

comentario crítico das fontes, rigurosidade nos seus argumentos, a confrontación de ideas...poñeremos ao alumnado en contacto co método científico. Os indicadores utilizados serán:

- Respecto e preservación da vida dos seres vivos no seu contorno.
- Toma de conciencia dos cambios producidos polo ser humano na contorna natural e as repercusións futuras.
- Aplicación de métodos científicos rigurosos para mellorar a comprensión da realidade.
- Manexar os coñecementos sobre a ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que ocorre ao noso arredor.
- Responder a preguntas utilizando os coñecementos científicos e tecnolóxicos.
- Aplicación as estratexias do método científico en situación ou problemas da súa vida cotiá.

3.OBXECTIVOS

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

CONTIDOS, SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN. MÍNIMOS

1º, 2º, 3º TRIMESTRES

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns*

1º TRIMESTRE

Bloque 1: Prehistoria e Historia Antiga

- 1. O Neolítico: características e cambios con respecto á época Paleolítica(cambios económicos, sociais e culturais).*
- 2. Os pobos prerromanos da Península Ibérica(pobos do sur e do levante, meseteños e do occidente peninsular)*
- 3. Conquista e romanización(etapas da conquista, elementos de romanización: organización político-administrativa do territorio, lingua e cultura, obras*

públicas).

4. *A monarquía visigoda(organización política). Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711).*

Definicións do bloque: aula regia, bárbaros, castro, conventus, economía predadora, guerras cántabras e megalitismo.

Bloque 2:Historia Medieval

Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474).

1. *Os musulmáns na Península Ibérica(etapas políticas e realidade socioeconómica).*
2. *Reconquista e repoboación(etapas da Reconquista,modelos de repoboación).*
3. *O Réxime feudal e a sociedade estamental.*
4. *As crises baixomedievais(crisis demográficas, problemas sociais, o caso galego: as revoltas irmandiñas do século XV).*

Definicións: Carta de poboamento, manso, marca hispánica, mesta, mozárabe, presura e taifas.

Bloque 3:Historia Moderna séculos XVI e XVII

5. *A nova monarquía dos Reis Católicos(unión dinástica, reorganización político-administrativa).*
6. *A configuración do imperio español no século XVI(a herdanza de Carlos I, os cambios en tempos de Felipe II: rebelión de Flandes, incorporación de Portugal, guerra contra Inglaterra).*
7. *A crise socio-económica do século XVII(a crise demográfica, o deterioro da economía,os problemas da facenda real).*
8. *O valimento do conde-duque de Olivares e a crise da monarquía(os proxectos de reforma,as revoltas de Cataluña e Portugal).*
9. *Economía e sociedade na Galicia dos Austrias(a agricultura e as súas transformacións, a importancia da pesca na Galicia litoral,a estruturasocial: sociedadenderendista e peso da fidalguía.*

Definicións: Converso, gran Armada, mourisco, terzos, unión de armas, valido, xuntas do Reino de Galicia.

Bloque 4:Século XVIII

1. *O cambio dinástico e a guerra de Sucesión(causas da guerra, bandos en conflito, a paz de Utrecht)*
2. *Os Decretos de Nova Planta e os seus efectos.*
3. *O reformismo borbónico en Galicia(a matrícula de mar, o arsenal de Ferrol, a*

apertura do comercio colonial).

4. As ideas fundamentais do pensamento ilustrado

Definicións: Antigo Réxime, catastro de Ensenada, Decretos de Nova Planta, Despotismo Ilustrado, Motín de Esquilache, Paz de Utrecht e Regalismo borbónico

2º TRIMESTRE

Bloque 8. *Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente.*

Bloque 9. *A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931).*

Bloque 10. *A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)*

3º TRIMESTRE

Bloque 11. *A ditadura franquista (1939-1975)*

Bloque 12. *Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975).*

1º, 2º, 3º TRIMESTRE

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns*

1. Método histórico. Fontes
2. Análise e comentario de fontes.
3. Utilidade das fontes.
4. Mapas e liñas do tempo

1º TRIMESTRE

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns*

Bloque 1: Prehistoria e historia antiga (preguntas curtas engadidas polo grupo de traballo para o curso 2018/2019)

- 1.-O Neolítico: características e cambios con respecto á época Paleolítica (cambios económicos, sociais e culturais).
2. Os pobos prerromanos da Península Ibérica (pobos do sur e do levante, meseteños e do occidente peninsular)
3. Conquista e romanización (etapas da conquista, elementos de romanización: organización político-administrativa do territorio, lingua e cultura, obras públicas)
4. A monarquía visigoda (organización política).

Definicións de este bloque: Aula Regia, bárbaros, castro, conventus, economía

predadora, guerras
cántabras e megalitismo.

Bloque 2: historia medieval (preguntas curtas engadidas polo grupo de traballo para o curso 2018/2019)

- 5.- Os musulmáns na Península Ibérica (etapas políticas e realidade socioeconómica).
6. Reconquista e repoboación (etapas da Reconquista, modelos de repoboación).
7. O Réxime feudal e a sociedade estamental.
8. As crises baixomedievais (crises demográficas, problemas sociais, o caso galego: as revoltas irmandiñas do século XV).

Definicións de este bloque: Carta de poboamento, manso, marca hispánica, mesta, mozárabe, presura e taifa

Bloque 3: séculos XVI e XVII (preguntas curtas engadidas polo grupo de traballo para o curso 2018/2019)

- 9.- A nova monarquía dos Reis Católicos (unión dinástica, reorganización político-administrativa).
- 10.A configuración do imperio español no século XVI (a herdanza de Carlos I, os cambios en tempos de Felipe II: rebelión de Flandes, incorporación de Portugal, guerra contra Inglaterra).
- 11.A crise socio-económica do século XVII(a crise demográfica, o deterioro da economía,os problemas da facenda real).
- 12.O valimento do conde-duque de Olivares e a crise da monarquía (os proxectos de reforma, as revoltas de Cataluña e Portugal).
- 13.Economía e sociedade na Galicia dos Austrias (a agricultura e as súas transformacións, a importancia da pesca na Galicia litoral,a estrutura social: sociedade rendista e peso da fidalguía)

Definicións: converso, gran armada, mourisco, terzos, unión de Armas, valido e xuntas do reino de Galicia

Bloque 4: A guerra de sucesión 1688-1713. A chegada dos borbóns á España. Reorganización administrativa en España (os decretos de nova planta). A economía e a sociedade no século XVIII. A ilustración en España e en Galicia.

Preguntas deseñadas polo grupo de traballo:

14. O cambio dinástico e a guerra de Sucesión (causas da guerra, bandos en conflito, a paz de Utrecht).
15. Os Decretos de Nova Planta e os seus efectos.
16. O reformismo borbónico en Galicia (a matrícula de mar, o arsenal de Ferrol, a apertura do comercio colonial).

17.As ideas fundamentais do pensamento ilustrado

Definicións: antigo réxime, catastro de ensenada, decretos de nova planta, despotismo ilustrado, motín de Esquilache, paz de Utrecht e regalismo borbónico.

Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo

1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia.
2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812.
3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista.
4. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España.
5. A obra de Goya como testemuño da época.

Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874)

1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas.
2. Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.
3. Proceso constitucional.
4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal
5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista.

Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)

1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude

electoral.

2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro.
3. Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba.
4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo.

2º TRIMESTRE

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns*

Bloque 8. *Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente*

1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña.
2. Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria textil, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.

Bloque 9. *A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)*

1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.
2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía).
3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía.
4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século:

efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria

Bloque 10. *A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)*

1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración.
2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).
3. Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.
4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36.

3º TRIMESTRE

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns*

Bloque 11. *A ditadura franquista (1939-1975)*

1. Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973).
2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema.

Bloque 12. *Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)*

1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas.

2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia.
3. Gobiernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa.
4. Papel de España no mundo actual

***AVALIACIÓN: ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES:
RELACIÓN CON OBXECTIVOS, COMPETENCIAS CLAVE,
CRITERIOS DE AVALIACIÓN. MINIMOS.***

***PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
E PROMOCIÓN. AVALIACIÓN INICIAL, AVALIACIÓN CONTINUA,
FINAL, EXTRAORDINARIA (SETEMBRO).***

1º TRIMESTRE

Bloque 1 ao 4 preparación de preguntas curtas (do 17 ao 30 de outubro de 2018, reflectidos no Decreto 86/2015 e na directrices do grupo de traballo de historia). Formarán parte de todos os exames do curso como pregunta curta que contará ata 3 puntos por exame (proporei ao alumnado unha das 17 preguntas dos bloques para que a desenvolvan)

Bloque 1. *A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711).*

Bloque 2. *A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474).*

Bloque 3. *A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)*

Bloque 4. *España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788). A chegada dos borbóns a España, creación dun novo estado centralista (os decretos de nova planta). A economía no século XVIII (agricultura, comercio e protoindustria). A ilustración en España e Galicia (tema novo para a reválida dende o*

curso 2017/2018)

1º, 2º, 3º TRIMESTRE

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns.*

10% no 1º trimestre. **5%** no 2º e 3º trimestre

1. *Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.*

- Obxectivos: e, g, h, i, l, m. Competencias Clave: CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
- Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade.

2. *Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos.

3. *Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.*

- Obxectivos: h, i, l. Competencias Clave: CMCCT, CAA, CSC
- Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos previos.

4. *Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l. Competencias Clave: CMCCT, CAA
- Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa

fiabilidade.

1º TRIMESTRE

Bloques 1-4 serán materia de exame os seguintes temas (estes bloques se preguntarán durante todo o curso nos diferentes exames e contarán un 30 % da nota de acordo coas novas directrices do grupo de traballo para o curso 2018/2019:

- 1.-O Neolítico: características e cambios con respecto á época Paleolítica (cambios económicos, sociais e culturais).
2. Os pobos prerromanos da Península Ibérica (pobos do sur e do levante, meseteños e do occidente peninsular)
3. Conquista e romanización (etapas da conquista, elementos de romanización: organización político-administrativa do territorio, lingua e cultura, obras públicas)
4. A monarquía visigoda (organización política).
- 5.- Os musulmáns na Península Ibérica (etapas políticas e realidade socioeconómica).
6. Reconquista e repoboación (etapas da Reconquista, modelos de repoboación).
7. O Réxime feudal e a sociedade estamental.
8. As crises baixomedievais (crises demográficas, problemas sociais, o caso galego: as revoltas irmandiñas do século XV).
- 9.- A nova monarquía dos Reis Católicos (unión dinástica, reorganización político-administrativa).
- 10.A configuración do imperio español no século XVI (a herdanza de Carlos I, os cambios en tempos de Felipe II: rebelión de Flandes, incorporación de Portugal, guerra contra Inglaterra).
- 11.A crise socio-económica do século XVII(a crise demográfica, o deterioro da economía,os problemas da facenda real).
- 12.O valimento do conde-duque de Olivares e a crise da monarquía (os proxectos de reforma, as revoltas de Cataluña e Portugal).
- 13.Economía e sociedade na Galicia dos Austrias (a agricultura e as súas transformacións, a importancia da pesca na Galicia litoral,a estrutura social: sociedade rendista e peso da fidalguía)
4. O cambio dinástico e a guerra de Sucesión (causas da guerra, bandos en conflito, a paz de Utrecht).
15. Os Decretos de Nova Planta e os seus efectos.
16. O reformismo borbónico en Galicia (a matrícula de mar, o arsenal de Ferrol, a apertura do comercio colonial).
- 17.As ideas fundamentais do pensamento ilustrado

Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo

25%

5. *Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.*

– Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC

– Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España.

6. *Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.*

– Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC

– Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España.

7. *Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime.*

– Obxectivos: a, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA

– Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo.

8. *Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.*

– Obxectivos: a, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA

– Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo.

9. *Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.*

– Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC

- Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.
- 10.** *Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente.*
- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
 - Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.
- 11.** *Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.*
- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CMCCT,CAA, CSC
 - Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.
- 12.** *Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.*
- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
 - Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.
- 13.** *Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.*
- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
 - Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España
- 14.** *Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas.*
- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
 - Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España.
- 15.** *Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora*

unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.

- Obxectivos: d,e,g, h, i, l, m, n. Competencias Clave: CCL, CD, CSC, CCEC
- Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos.

Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874) 10%

16. *Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CAA, CSC
- Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.

17. *Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.

18. *Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CMCCT, CAA, CSC
- Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.

19. *Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o*

reinado de Isabel II.

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.

20. *Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.

21. *Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.

22. *Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.

23. *Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CCEC
- Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.

24. *Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder.

25. *Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país.

26. *Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país.

27. *Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CAA, CSC
- Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país.

28. *Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional.

Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902) 30%

29. *Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.

30. *Especifica as características esenciais da Constitución de 1876.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.

31. *Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC

- Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.
- 32.** *Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.*
- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CMCCT,CAA, CSC
 - Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.
- 33.** *Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.*
- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CCEC
 - Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado.
- 34.** *Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.*
- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC, CCEC
 - Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado.
- 35.** *Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX.*
- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
 - Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema
- 36.** *Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra*

carlista.

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema

37. *Explica a política española respecto ao problema de Cuba.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias.

38. *Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias.

39. *Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC, CCEC
- Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias.

2º TRIMESTRE

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns.* **5%**

Bloque 8. *Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente* **25%**

1. *Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC
- Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa.

2. *Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC, CAA
- Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa.

3. *Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC
- Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.

4. *Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC
- Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.

5. *Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC

- Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.
- 6.** *Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.*
- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC, CAA
 - Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.
- 7.** *Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.*
- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC, CAA
 - Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.
- 8.** *Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.*
- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC,
 - Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.
- 9.** *Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.*
- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC, CAA
 - Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.
- 10.** *Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC, CAA
- Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.

11. *Explica a reforma MonSantillán da Facenda pública e os seus efectos.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC,
- Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.

12. *Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC,
- Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.

Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)
40%

13. *Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL,CSC
- Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.

14. *Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CMCCT, CSC, CAA
- Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.

15. *Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.*

- Obxectivos: d, e, h, i, l, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA
- Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.

16. *Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL □ CSC
- Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos

17. *Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos

18. *Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos

19. *Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos

20. *Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións.

21. *Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións.

22. *Explica as causas da caída da monarquía.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións.

23. *Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC.
- Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX.

24. *Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera.*

- Obxectivos: d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC.
- Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX.

25. *Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC.
- Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX.

Bloque 10. *A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939) 30%*

26. *Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL,CAA, CSC
- Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflitividade social.

27. *Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actua*

- Obxectivos: d, e, h, i. Competencias Clave: CCL,CAA, CSC
- Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflitividade social.

28. *Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.

29. *Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.

30. *Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.

31. *Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA
- Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.

32. *Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.

33. *Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando

os feitos e as actuacións principais en cada unha.

34. *Especifica os antecedentes da Guerra Civil.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas

35. *Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas

36. *Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA
- Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas

37. *Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas

38. *Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC

- Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas
- 39.** *Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.*
- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CMCCT, CSC, CAA
 - Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas
- 40.** *Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.*
- Obxectivos: d, e, g, h, i, m, n, p. Competencias Clave: CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
 - Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas.

3º TRIMESTRE .

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns. 5%*

Bloque 11. *A ditadura franquista (1939-1975), 55%*

- 1.** *Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.*
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCl, CSC, CAA
 - Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 2.** *Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.*

- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA
- Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 3. *Explica a organización política do Estado franquista.***
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC,
- Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 4. *Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.***
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC,
- Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 5. *Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973.***
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC,
- Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 6. *Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.***
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC,

- Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 7.** *Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.*
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA
 - Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 8.** *Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país.*
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA
 - Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 9.** *Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.*
- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC, CAA
 - Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.
- 10.** *Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.*

- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.

11. *Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.*

- Obxectivos: b, c, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CMCCT, CSC, CAA
- Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.

12. *Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo.*

- Obxectivos: b, d, e, g, h, i, m, p. Competencias Clave: CCL, CD, CSIEE, CCEC .
- Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións.

Bloque 12. *Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975) 40%*

13. *Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.

14. *Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.

15. *Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.

16. *Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.

17. *Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.

18. *Describe como se establecieron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i, p. Competencias Clave: CCL, CSC
- Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.

19. *Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.

20. *Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CAA, CSC
- Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.

21. *Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro

Gobierno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.

22. *Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i. Competencias Clave: CCL, CSC
- Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Gobierno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.

23. *Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h, i. Competencias Clave: CMCCT, CAA, CSC
- Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Gobierno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.

24. *Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.*

- Obxectivos: a, b, d, e, h.. Competencias Clave: CCL, CSC
- Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos.

AVALIACIÓN: MÍNIMOS

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES: RELACIÓN CON OBJECTIVOS, COMPETENCIAS CLAVE, CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os enunciados son os mesmos cos recollidos no apartado xeral, só variará a % na cualificación outorgándolle un 5% máis en cada unha dos tres trimestres no Bloque 0. *Como se escribe a Historia. Criterios común* co que variará a outorgada nos outros bloques.

1º, 2º, 3º TRIMESTRE. MÍNIMOS

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns.*

15% no 1º trimestre.

5% no 2º e 3º trimestre

1º TRIMESTRE. MÍNIMOS

Bloque 1-4 Prehistoria ata o século XVIII **30%**

Bloque 5. *A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo* **25%**

Bloque 6. *A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874)* **25%**

Bloque 7. *A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)* **20%**

2º TRIMESTRE. MÍNIMOS

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns.* **5%**

Bloque 8. *Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente .* **30%**

Bloque 9. *A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)* **30%**

Bloque 10. *A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)* **35%**

3º TRIMESTRE. MÍNIMOS

Bloque 0: *Como se escribe a Historia. Criterios comúns.* **5%**

Bloque 11. *A ditadura franquista (1939-1975),* **55%**

Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975) **40%**

PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN.

- I. A observación sistemática do alumno/a e do grupo na aula co fin facer un seguimento dos traballos realizados (individualmente ou en grupo, obrigatorio ou voluntario).
- II. Probas ou exames escritos teórico-prácticos.
- III. Traballos prácticos como a análise ou comentario de fontes históricas/historiográficas como textos, mapas, gráficas.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Probas escritas teórico-prácticas

- **2 probas escritas teórico-prácticas por trimestre (máximo 9 puntos)** na que deberá demostrar o nivel de coñecementos adquirido durante o mesmo.
- **Unha proba de recuperación por trimestre (5 puntos, sobre mínimos).** Realizaranse ó comenzo do trimestre inmediatamente posterior no que o alumno irá con toda a materia do trimestre.
- **Unha única proba final de recuperación en maio (5 puntos)** da avaliación ou avaliacións non superadas.
- **Unha proba da totalidade da materia en setembro (máximo 10 puntos),** sexan as que sexan as avaliacións suspensas ó longo do curso.
- **As probas ou exames escritos** que se realizarán para avaliar a adquisición dos estándares basearase no **comentario/análise de textos, gráficas, mapas.** Os alumnos realizarán as prácticas necesarias ao longo do trimestre. As datas destes exames serán fixadas xunto cos alumnos coa oportuna antelación e coñecidas públicamente.

Outros (máximo 1 punto)

- Realización de **traballos** (comentarios de textos, gráficas, mapas) que se lle encomenden ao longo do trimestre e na que se valorará unha axeitada

presentación, a utilización correcta do vocabulario, a participación e interese pola materia (prazos de entrega,...). As datas de entrega se fixarán cunha antelación mínima de 5 días e máxima de 8.

Nos exames e traballos a realizar durante o curso se terán en conta tamén os seguintes aspectos:

- Estructura organizada, orixinal e unha boa presentación.
- Uso correcto da bibliografía (incluída páxinas web) evitando a reprodución exacta.
- Expresión racional, lóxica e ordenada.
- A aplicación da capacidade de análise, síntese e dedución.
- Utilización das regras ortográficas.
- Emprego axeitada da terminoloxía da materia.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

CURSO

- **9 puntos máximo** (trimestre) nas **dúas probas escritas.**
- **1 punto máximo** (+ ou) - na nota do exame (segundo datas fixadas) dos catro traballos trimestrais.
- A nota final de curso será a media aritmética das tres avaliacións (no caso de que o alumno/a tivese que recuperar algunha das avaliacións a media sería sobre 5 máximo).
- Si se detecta que un alumno/a está realizando algunha destas probas escritas con "**métodos ilícitos**" (copiando) sexa cun móvil, escrita, etc..., o profesor/a requisará a proba material (se a houbese), interrompindo dita proba. O alumno/a terá unha **nota de cero en dita pregunta e no feito ata o momento.** Ademais, se porán os feitos en coñecemento de xefatura de estudos para a correspondente medida corretora segundo o procedemento corretor do IES.
- A falta de asistencia á unha proba escrita (convocada previamente polo

profesor/a) implicará unha nota negativa de 0 na mesma. Só se poderá realizar esta noutro día, se o alumno/a aporta unha xustificación documental expedida por un organismo oficial, país,..., na que conste o día e hora de dita xustificación (cando coincida co día e hora na que estaba establecida a realización da proba escrita).

SETEMBRO

- 10 puntos máximo na proba extraordinaria.
- O mesmo criterio que durante o curso se se atopa ao alumno/a copiando.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Curso (exames escritos)	9 puntos máximo 0 no feito se copiase
Recuperacións trimestrais	10 puntos máximo (mínimos) 0 no feito se copiase
4 Comentarios obligatorios por trimestre	1 punto máximo - Se non entregase nos prazos fixados + 0, 25 máximo por traballo/comentario
Setembro (exame escrito)	10 puntos máximo 0 no feito se copiase

AVALIACIÓN INICIAL

Os alumnos realizarán na primeira xornada do curso académico actividades de repaso dos contidos vistos na ESO sobre a Historia de España (fundamentalmente da contemporánea), necesario para coñecer á diversidade do alumnado, saber do nivel do que partimos. Importante xa que a procedencia do alumnado é diversa, sobre todo na modalidade de Artes.

CONTINUA

O alumno/a será avaliado trimestralmente a través de dúas probas escritas teórico-prácticas a valorar como máximo sobre 9 puntos. Tamén se terán en conta outros aspectos como os catro traballos a realizar durante o trimestre a valorar como máximo en 1 punto.

Ao comenzo do trimestre posterior (nunha data previamente fixada) farase unha proba teórico-práctica de recuperación a valorar como máximo en 5 puntos (mínimos). Esta será a nota a ter en conta ao calcular a media aritmética das tres

avaliacións.

FINAL

A nota final será a media aritmética das tres avaliacións (recuperacións sobre 5 máximo).

SETEMBRO

Nas datas fixadas polo centro, o alumno/a realizará unha proba teórico-práctica a valorar como máximo sobre 10 puntos.

6. METODOLOXÍA

A metodoloxía empregada para a exposición das distintas unidades será sempre práctica, combinando ó longo das clases a exposición de contidos coas actividades prácticas, como análise de mapas, documentos históricos, gráficas, videos, etc,...Para elo, o profesor facilitará ao alumnado guións da estrutura básica de cada tema a explicar (vía correo electrónico), tamén o seguinte material didáctico como manuais e libros de consulta, textos, mapas, gráficas, películas, páxinas web,..., que os alumnos ordenarán nun caderno de traballo. Tamén se utilizarán os medios audiovisuais dispoñibles no departamento e no centro. Para impartir esta materia seguirase apuntes diseñados polo profesor.

- Utilización, análise/comentario de textos lexislativos e análise comparativo dos mesmos, de textos históricos e historiográficos en xeral, mapas temáticos, estadísticas.
- Realización de pequenos traballos de investigación, utilizando fontes ó seu alcance (se fose posible).
- Análise e utilización crítica da prensa, web, etc,....
- Elaboración dunha síntese das causas, desenvolvemento e consecuencias dun determinado período histórico.
- Explicación oral na aula,...

7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Un grupo de alumnos de 2º Bacharelato non é homoxéneo (non todos aprenden da mesma maneira nin ao mesmo tempo). Como docentes debemos atender os diferentes ritmos de aprendizaxe (tanto os que presentan dificultades como aos que teñan un nivel máis avanzado para que non teñan a sensación de estar perdendo o tempo).

Por este motivo se levará unha sinxela actividade para coñecer e detectar as dificultades na primeira/as xornadas de curso e así organizar a explicación. Se fose

necesario se levarán a cabo:

- Ampliación dos tempos previstos para a realización dunha proba escrita (sempre coa correspondente información documental).
- Ampliando, reducindo, modificando determinados contidos en función do grao de dificultade para favorecer a aprendizaxe.
- Elaborando distintos procedementos para o alumnado que teña dificultades, simplificándolle no posible as tarefas, ou aumentar a complexidade das mesmas para os que teñan maior nivel.
- Crear un clima de colaboración, fomentando o traballo en grupo de determinadas actividades.
- Colaboración co Departamento de Orientación cando sea necesario e no caso de alumnos/as concretas.

8. TRANSVERSALIDADE

- A Expresión oral con debates na aula, traballos en grupo en temas como o constituconalismo dos séculos XIX e XX ou a Guerra Civil para que o alumnado mellore ou consolide as súas destrezas comunicativas.
- A Expresión escrita coa realización de diferentes tipos de traballos como comentarios, probas escritas,...nas que non só se valorará o grao de avance de aprendizaxe do alumno, senón a coherencia, rigor, claridade na escrita e a madurez. Aspecto que se traballará en todos os contidos dos tres trimestres.
- Comunicación Audiovisual e as TIC de forma activa sobre todo nos contidos do século XX (II República, Guerra Civil, Franquismo, Transición,...) tanto para a búsqueda de información como para transmitila.
- Educación en valores: respecto aos demais, tolerancia, rechazo a toda discriminación,...importante nos bloques relativos ás guerras (sobre todo a Civil) e ao Franquismo.
- Emprendimento: o traballo en grupo importante na sociedade actual, pero tamén noutros momentos da nosa historia como a Transición, ver como despois dunha ditadura puideron chegar a consensos.
- Conservación e valoración do patrimonio cultural e artístico a través de momentos e autores como Goya, a Xeración do 27 a Guerra Civil e a conservación do Museo do Prado.

9. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

- Non hai deseñadas.